

**H**ic incipiunt capituli et statuta ecclesie Solomen a bone memorie  
 dno Sifrido Archiepiscopo Solomen edicta. In primo de vita et honestate  
 clericorum. **I**mmuatores statutorum dno Comiti de consuetudinibus. **D**e statu et  
 vita claustralium et religiosorum. **Q**uibus etiam et maxime sacerdotibus populis  
 et plebem regentes in administratione septem sacramentorum se hinc debent  
 primo de baptismo. **D**e sacramento confirmationis. **D**e sacramento extreme  
 unctionis. **D**e sacramento eucharistie sine altaribus. **D**e prima qui negligit  
 conficere sanguinem delicti. **D**e confessio et primo. **D**e puniendis primo  
 per quantitate. **D**e ordinibus et qui ad ordines admitti debent. **D**e mat  
 rimo et eius ueritate. **D**e sepulchris et ceteris. **D**e punitioe fimeris  
**D**e bonis ecclesiarum non alienandis. **D**e malefactoribus confugiendis ad ec  
 clesiam. **D**e usurariis manifestis. **D**e clericis in ecclesiis et capellis sine  
 mra et aduocatione licentia. **D**e executione mandatorum mro et curie  
 Solomen. **D**e testamentis.

**V**icet et etiam quilibet eos ad modestiam et sobrietate vite iudicia in domo  
 dei consilii operat ut sibi et alio uerbo proficiant et exemplo per sacros  
 canones et sacros prim ac predecessorum mro traditioes sufficiant sic primum.  
 Tamen quod nonnullos ex ipis etiam profertur illos qui per etiam pota sunt ad  
 regimen animarum in obseruatioe dei punitiois conatque non sine nota transi  
 onto desidio inuenerunt ipos quod statim multaplis deformant.  
**N**os Sifridus dei gratia sancte Solomen ecclesie Archiepiscopus Sac Imperij p  
 uia  
 lam arcantell. hmoi desidio ymo negligencie quod possunt otre cupientes  
 Et quod dignum est in eorum consuetudinibus uita et moribus reprehendi per immuatoem quod  
 circa hec statuta sunt ab antiquo et appoicoem que qualiter ipm adde nos  
 compellit ipos etiam in omnibus deo placet salubriter reformare spe et fiducia  
 ut si integri sunt sacerdotum etiam dei placebit ut libere et in spiritualibus et tem  
 poralibus benedictionem a dno recipiet salutem

**S**anctam et generalem synodum pro pualosim ecclesie statu Solomen p  
 dca  
 mro et capli mro dno mro Indecendum ad quod euocatur et conueniuntibus ab  
 placis monasteriorum et ecclesiarum ac clericis mris subditis statu et ordinamur ut se  
 nodus generalis conuocet in antea in ecclesia Solomen in crastino dnce Iuno.  
 ut ab omnibus placis et cetero anno singulis impetum celebret. Et omnes  
 placis tam religiosorum quam secularium ecclesiarum et etiam seculares omnes et dno  
 mro ad ipsam synodum accedunt reuertunt et in demendo stando morando re  
 demendo in dia et hospitio se condecere habeant ne laicos ex eorum uerbis ut fac  
 gnet scandalum. Et uerent synodum abbates ad alt et stolis et capis cho  
 ralis de sup de serico ut sanna ad baculis et mitris put hoc eorum cognuit  
 dignitati. **A**lii uero placis seculares ad possessionem et suppellicio et capis de se  
 rico ut sanna. **I**tem portu religiosorum locorum ad alt et stolis. **D**ecau  
 possessione. **D**ec aliquos etiam ut religiosus ibi compoat sine religiois  
 huius ut chorali. **O**mnia quod sic induta in ipa synod quousque per nos licentia  
 pmaneat audiri ad mansuetudine et silencia quibus precepta sunt uel



statuat. Si qui de infirmitate alia inenitabili necessitate ad synodum  
venire non poterit mittant ad sua lina et pro sigillis que papam ut  
singuli habeant pactionem pro se qui habeat pactionem de impedimento huiusmodi fa-  
ciendi fidem si apud fuit in amito et in ipso lina se obligent que statuta  
synodi observabunt. **Item** capitula et quilibet collegia pro omnibus vel pro duobus  
pactionibus de ipsorum collegio compobunt ad observacionem statutorum in pactionibus  
se simili obligantes. **Et** omnia iocum compobunt in synodo que sub pe-  
ccacione late sine papam nisi modicissimam summas complacitum que  
infirmitas dixerit capalis. **Item** ne ignorantia statutorum vel preceptorum  
synodi aliquem valeat excusare. **Statutum** et papam sub pena excommunicationis  
qua in hoc casu in omni et singulos contumaciter firmum in hunc effectum  
que quilibet presbiter ecclesiam vel capellam officium vel plebenam regere poverit  
efficiat ad effectum que infra unum mensem ab hunc de computacionibus statutorum  
et preceptorum synodali copia habeat de ubi ad ubi ut ea frequenter legere  
et voluerit sciat inevitabiliter possit scire ad quid teneat et qualis se de-  
beat in omnibus habere et in primis ac donec singulis synodis qualibet in mu-  
ni sua se ad defendat et publice pponat. **Sciens** que ad excommunicationem sequitur pena al-  
mandati huiusmodi transgressionem. **Immoventes statutorum in domo  
et concubinario** Ex consilio qualis statutum et papam  
que omni die continent et caste vivant ab omni libidine vicio pactionibus  
que in conspectu omnipotentis dei puro corde et mundo corde valeant vivere.  
**Et** qui comprehensi sunt in incontinentie vicio laborant pro magis aut mi-  
pactionibus ab eorum ordinariis seu pluri debite puniantur. **Alioquin** nos  
placito negligentia supponentes tales punientur sed canonice pactionibus  
ut pena decemte deinceps abstineant a peccato. **Et** qui ea decemta pro nos et  
placito suos suspensus divina officia celebrare presumpsit huiusmodi ecclesiasticis pro-  
fuerit et pro duplici culpa peccare deponat. **Orde** etiam in qui tales pro  
suspensus in suis impunitatis maxime obortu peccare vel aliam comodi quod  
suspensus pro subvertant ultio. **Item** a crapula et ebrietate omnes  
die diligenter abstineant unde unum sibi tempus et se eadem uno nec ad  
bibendum quodquam motum ad ebrietatem inducat mentis evulsi et libidine  
pactionibus incontinentia. **Item** nullus sacerdos aut clericus in sacris consecutus  
fuerit de quibus supra potest esse in domo sua teneat et nullam omnino nisi  
sine ille pro de quibus nullo modo pro nihil promitit seu omnino suspensus  
et quantum cohabitacionem manifestam maxime clericum sacris consecutus et pro  
debris sub pena anathematis distanti in huiusmodi. **Item** clerici officia et  
comercia secularia non pactionibus pro alios vel aliis in ministerio ioculationibus  
et huiusmodi non intendunt. **Tabernaculis** prosequi autem nisi forsan causa  
necessaria in nomine consuetudinis. **Item** ad aleas et capillos non ludunt nec  
huiusmodi ludis in fine coronam et tonsuram habeant congruetam clausa de-  
ferant indumenta maxime sacerdotes nimia brevitatem vel longitudinem non  
notandi pannis rubros aut viridibus necque manus aut calceos consue-  
tione non habeant. **Item** etiam incedunt ad suppellectilem nisi forte aliquid



ibi fuit manibz expandit fibulas omno no ferant Item arma no ferat  
 nec gladios nisi hoc faciant ex ad 2 expssa licentia Platoy Item sta  
 tnm q neq Canonici neq dia vagent noctuo tempore p plateas p sal  
 lentes 2 si cōfite opteat ex legitima 2 iusta causa hoc faciant sine ai  
 tu 2 clamore sine cytolis sine tympanis 2 sine quolibz strepitu 2 chorea  
 Et uolunt q cōfite facientes decem suspendant eoz p bendus per  
 dnd mensem Item statum q quicunqz sacerdos ut dia bnficiis suis  
 suppen seu excoatois p anu 2 diem sustinuerit indurato ad bnficia  
 suos puenit p locoz ordmande 2 al qpe hoc nichilomin canoice punit  
 Item statum ut dia ubiqz 2 maxime in dno officio decere 2 dis  
 crete se habeant ut tales se in moribz uita comisatoe ubiqz 2 fac pccata  
 cibz corpis compatoe leonid 2 oronid assiduitate 2 quibusqz honestatibz  
 se exhibeant ut becondia q ead laus e indita in ipis etet papue co  
 mendeat Nullus horas canoicas 2 horas dne nre quali die die pe  
 nitiat distinet 2 distrete 2 maxime qui est in sacz ordmibz ut bnficio  
 constitutus Item nullus deat missam n bnam in die 2 papue in die  
 nisi in casibz a nre pmiss ut hoc faciat nccitate immente uetore mis  
 sam p dfinctis Nec celebrato fiat sine pao al scolai qui rube vale  
 ut celebranti Nec mulier pmitat ad altare aliquet ministrat Item p  
 apostotas distans deo bagos 2 ignotos eticos de quibz an sacerdotis sine no  
 imeto dubitat Statum ut nullus bnficiat seu rcoz etie ut altari ta  
 cite ut expsse aliqne admittat in poad ut ad celebranda missam al ad  
 ministrat sacramenta ut aliqnd sacerdotale officiu excoandum n notid sic  
 de ordmibz moribz comisatoe ut alio comendat Et si omno extitue  
 ut pgnus fuit p nos ut genrem dices nris seu loa archidiaconid  
 ad examinatoe debita applicat 2 admissa ad hmoi officia excoanda  
 Et si quis rcoz etie ut altari ut capelle aliqne cont hoc admiserit  
 suppen ut excoatois sinam in ipm in hoc casu firmi in hns ppe me  
 rit ppe fco So saluo q pgnantes 2 honeste psone qui no p questu s pe  
 catis 2 deuocois meutu missam dice volentes admitti poterit si requirit  
**Imonacoēs statutoz dñi Conradi de cohitatoibz mulieris et co**  
**auibmaris.** Ex consilio bone memorie dñi Conradi Arcep mri pdecessor  
 imonaco Statum ut sacerdotis manifesta cohitatoes concubinas a se  
 de dmbz 2 de proctine suis infra decem dies post publicacoem pncip oio  
 remoueant 2 repellant Alioqn qua qpe hoc in eos firmi in hns ppcis ex  
 coatoe sinam se nomine mifure mulieris aut si post decem ipos dies rep  
 te finit pmane in proctine hmoi sacerdot p decanos xamcat ipoz  
 dcoz excoent 2 excoate pubce pncient Imoato sup remocoē auxilio se  
 culai Inhibem etia ne sacerdotis filios aut filias aut conubinis do  
 tent ut sitent de primomo ut descendente a primomo crucifixi aut ta  
 lud impens aut ead expans audeant inesse **De statu claustra**  
**lium 2 religiosorum.** Statum ut nullus monachus aut monialis clau  
 stru suu exeat p autz villas epida a al discurrendo aut in villa mof  
 cio aduente comedet nisi ex ca ronabili 2 bngence 2 id tuc fiat ad sui



placitū ut placet licentia p̄ali Quam licentiā uolunt ut placitū ut placitū  
nō det nisi cū examinata q̄ sit euidens 2 nō possit sine scandalo bene  
gari Item in oratorio refectorio dormitorio p̄ monachos semp̄ silentiū ob  
seruetur In claustris uō illis horis seruent silentiū quas obseruantiā p̄  
capitū regulari In refectorio om̄s comedant s̄ nō carnes nec erit nisi  
infirmaria Una sit om̄ibz capina 2 cominus abz nisi de licentiā abbis  
ut portet ex causa Spales cameras 2 conestabiles ibidem districti m̄p̄  
benne Om̄s in cōi dormitorio dormiant nisi debiles sunt ut infirm̄  
Quinti offm̄ sedm̄ regulam b̄a b̄uda 2 b̄a augustini 2 m̄statutes s̄oz  
patrū celebrent Item sub pena excois late sine p̄cipm̄ ut oēs  
religiosi 2 papue monales pep̄lim ut uelim̄ sedm̄ regulam ferant  
obiciūz sunt constatuē Cappas marmatas cunicas phalae indumta  
tabardus calcas ut caligas nō ferant nisi b̄a b̄uda ut b̄a augustini  
regule congruentes quod p̄t̄ abusiūm qui h̄is temp̄ibz in talibz molest̄  
sub pena excois late sine p̄cipm̄ ab om̄ibz tam monachis q̄ monialibz  
firmit̄ obseruari Droptū nō habeant nec pecuniā nisi cū hoc p̄nt̄  
tū rōe officii ut administracois sibi commissi p̄ abben Item officia uel  
administracoēs h̄ntes contractus nō meant locacoēs emp̄ces vendicoēs  
al alienacoēs quazcuq̄ rez mobilis ut immobilis nō faciant mutand  
al a tōme nō recipiant a quocūq̄ p̄t̄ factū 2 consp̄m̄ abbis 2 comenē  
Et si cont̄ fecerit sciāt̄ conuētū h̄mōd nō tene 2 s̄m̄am excois in p̄os  
in hoc casu lacam in h̄is s̄p̄t̄ m̄cisse Et hoc eadem extendi uolunt̄ ad  
platos 2 canonicos regulares ut p̄monstratenses 2 quoslibz religiofos  
Item abbates 2 p̄ontes districte papm̄ ut om̄ia 2 singla que ad ordien  
2 regulam p̄tinent faciāt̄ ab om̄ibz 2 singlis inuolabiliter obseruari ad  
ap̄one p̄one que in regula continet̄ Rebelles uō 2 incorrigibiles ad nos  
referentes ut erit rebellio p̄ nos composant̄ Item statum̄ ut sedm̄  
statuta consilii ḡualis s̄m̄ Innocentiū p̄p̄e t̄m̄ Abbates p̄ores p̄p̄os in  
ḡri ordinis sancti Benedi m̄e Cūct̄ 2 diaf̄ de temio in temio cap̄m̄  
obseruetur Cū conalij tenorem uolunt̄ ut singli h̄eant ut sciāt̄ q̄s  
h̄mōd cap̄m̄ feruat̄ teneant̄ Et q̄ h̄mōd statuta negligēt̄ 2 obser  
uatiō h̄is s̄m̄ Conradus p̄decessor̄ in andeū hoc mandauit nō pena  
adiciūz 2 nō p̄uantes excois in h̄is s̄p̄t̄is

**Qualit̄ etā et  
maxime sacerdotes papulum ut plebem regentes in administracoē  
septem sacramentoz se h̄re debeant 2 p̄mo de baptismo**

**S**tatum̄ ut baptisimus celebret̄ cū districtē ubiq̄ in quibz salus  
pendet baptizati ut ille qui baptizat mergat baptizandū in aq̄  
maxim̄ addendo ut subtrahendo ut mutando dicat hoc uerbu p̄tre ut  
Johannes Ego baptizo te in noīe p̄ris 2 filij 2 sp̄s s̄c̄i amen Item si  
uō ad quem infans sit in n̄tate residus ē q̄tocius mergat̄ de p̄  
quid baptizans seruiat̄ 2 si inuenit eam seruatam 2 rite baptizati  
p̄uez faciat ei que post baptismū fieri consueuerūt Si cognouit ip̄m  
nō baptizandū ut dubitauit baptizat̄ p̄uez sub hac forma De. ut Jo.  
Si es baptizatus tūc ego te nō baptizo Si si tu non es baptizatus tūc  
ego te baptizo in noīe p̄ris 2 filij 2 sp̄s s̄c̄i amen Item si timor







facimento solent ad reuerentiam exhiberi a sacerdote nisi a quous alio immittio  
Sunt autem sufficit omni una candela et quod infirmi in brachia membra singul  
laute et diligenter extingantur cum stappa et per excessionem in igne comburatur

**P**recipimus ut omnes sacerdotes **De sacramento eucharistiae**  
in vestibus mundis sacerdotalibus et biberis reuertentur mundo et contrito  
corde et confessi si comode fieri potest accedant ad missam celebrandam  
Item statim sub pena excommunicationis ne aliquis sacerdos missam celebret  
uideat nisi prius dixit matutinas et primam de die Item precipimus ne a  
liquis sine calcamentis vel caligae ad altare per celebrandam missam accedat au  
deat Item diligenter caueant sacerdotes ne ad consuetudinem in mortali peccato  
stulti accedant ad missam celebrandam quod si talis manducantur corpus  
et biberint eius sanguinem Iudicium tunc dampnationis sibi manducant  
et biberunt Item missale semper inuoluatur camisia vel panno lino et nu  
dus et apponatur quid manucorru quo plura naves et faciem detegant ne con  
tingat sacra uestimenta maculari que munda et integra precipimus custodiri  
Item loca circa altaria ab araneis telis et puluibus et ceteris immunditiis  
sepius emundantur Item precipimus ut sursum super altare pannus lino  
albus ad altitudinem et longitudinem altaris extendatur ut protegat et defen  
dat altare ab omnibus immunditiis et puluibus descendentiis Item coram  
altari a lateribus deorsum dependantur nec in aliquo tempore sacrificii retro  
hiantur Item precipimus ut calix sit integre cum firmo pede non acubans  
et sacerdos sine cetero in altari celebrare aliquate modo presumat Item am  
pulle vini et aquae integre et munde meus et cetera obseruentur et in aliquo sig  
no notabili distinguantur ut vinum ab alio cognosci possit et vinum in am  
pulis ad minus de cetero in cetero diem reuertatur Item sacerdos sit dilige  
nter in electione hostie consecrande ut sit integra solida non nimis decussa et  
in appositione vini et aquae discernat sacerdos attentius reuertentur et distinate legat  
et dicat in canone que sunt dicenda et expediat se quod tunc potest pro  
cedere astantium et alia que occurrere possunt et faciat signa sua distinate  
et reuertentur Item nullus sacerdos leuet hostiam ad ostendendum populo  
nisi postquam dixit haec uerba hoc est enim corpus meum Campana tibus utibus  
ex una parte ut populus qui audiuit ut fideles ubique sunt uerentur  
et adirent Item si sacerdos ad benedictionem sanguinis vel etiam  
ad preceptum et nihil in calice inueniat inueniat ut afferat ei vinum  
et aqua quibus apponit dicat uerba canonis ab illo loco Simili modo post  
quam conuad est usque finem et faciat signa que fieri solent super sanguinem  
Illa autem que facta sunt super eucharistiam non reuertentur sed consistant consueto  
modo Ille autem pro cuius negligentia euenit tibus diebus in pane et aqua re  
uertentur et vinum proferat dicat **De penitentia qui neglexerit con  
secrare sanguinem** Item si per casum mortis grauidine vel passio  
aliqua aliquid inapnatum et subitanum contingat quod sacerdos inceptum  
mysterium explorare non ualeat licet sit alius sacerdos exequi et profice  
consecrationem incepta quod ibidem inapnatum ubi aliter desinat nisi incepta  
collet et nodum placet ut inceptum ubi facimenti necesse placet **Procedat**







fit corpus p̄ natū & d̄ngine passim in cruce & c̄ia die suscitāt q̄ p̄  
infirmis confessus fuit ubi at euidens signo cōmūz cū sac̄dos p̄ alia  
ad non obspat. **I**tem si cōcatus euomit p̄ces diligēt & cruce que  
ip̄ia possunt colligant & cōtēto ad b̄mo ab aliquo fidelī sumantur.  
Residua uō bonitā comburāt & ponat̄ in terra uirḡ altāe at allibi ubi  
cōmode fieri p̄t. **S**emina flectent pectora t̄ndant inclināto capite ut  
tas manibz & leuatis reuert̄ adterent. **E**quicantes uō nō dedignent̄  
descendē de equis suis ad adorandū eū qui pro eis descendit de celis.

**I**tem p̄cipim̄ ut eucharistia seruata p̄ infirmis s̄m̄t̄is quibem re  
nouet̄ & corpus v̄ sup̄ altāe in honesto loco clausim ad clauē solliate  
& diligēt̄ custodiat̄. **I**tem p̄cipim̄ ut sac̄dotes subditos suos docēat  
et cum venint ad cōcandū in die pasche at̄ al̄ ieiunij & deuote cōfessi  
attendant. **E**t auocant sac̄dotes ne alicui prochiānt̄ at̄ cōmū cōtēz  
n̄ sit diator at̄ p̄cipim̄ at̄ nisi cōcandū licentiā sui p̄p̄i h̄eat sac̄dos  
quā licentiā quibz uiator at̄ p̄cipim̄ p̄ces s̄z a p̄p̄o suo sac̄dote in suo  
recessu q̄ si nō fecit p̄p̄e h̄oc cōmūno nō denegēt̄ s̄z p̄ negligentiā pe  
na ei inuiguet̄. **I**tem nullus fidelis arceat̄ ut remouendū est a cō  
munionē n̄ publice exatus at̄ m̄t̄is ut aliquo notōio cōmūe notat̄.

**I**tem p̄cipim̄ ut sumpta eucharistia sac̄dos h̄eat calicem p̄cipiū et  
uino & aqua de quo sumant̄ cōcantes. **De confessi & penitentiā.**

**P**recipim̄ ut sac̄dotes prochiānt̄ cōcāz subditos suos frequēt̄  
d̄moneant & i penitentiā inuigant̄ ut ad confessiōem sepe ven  
iant & p̄us q̄ ueniant ad confessiōem diligēt̄ seruent̄ corda sua cō  
fitei uolentes & p̄cipiū sua solliate remouent̄ & ad d̄los & d̄lctū supplicia ad  
confiteandū accedant quasi ad d̄i iudiciū. **S**ac̄dotes aut̄ ut d̄i iustit̄ c̄a  
confessiōem audiendā & p̄cipiū inuigendā maximā adhibeant̄ ali  
genā ut attentē diligēt̄ auscultet̄ confessiōem. **I**tem ad audie  
ndā confessiōem cōmūem & ap̄tū locū in eccl̄ia ut ab omibz uidi posse sibi  
eligant̄ sac̄dotes. **I**n locis aut̄ obscur̄ & tenebros̄ confessiōem  
non audiant̄ nec ex̄ eccl̄iam n̄ in m̄ḡ **na** uocitate at̄ infirmē  
conterū facientes s̄m̄am exatōis se nō uerit̄ m̄suros. **I**tem  
p̄cipim̄ q̄ sac̄dotes an̄ ortū solis at̄ p̄p̄ occasum solis nullat̄ ad confi  
sēdant̄ n̄ in magna uocitate & in loco illuato & aliquibz p̄cipiū. **I**  
p̄cipim̄ sub pena exatōis ut sac̄dotes in audiendis confessiōibz bul  
t̄ h̄uilem h̄eant̄ & oculos ad terrā nec faciē respiciant̄ confiteat̄  
& maxime mulier̄. **I**tem sac̄dotes monent̄ & docent̄ subditos suos ut  
h̄uile corde cōtēto oculis ad terrā confixis confiteant̄ & mulier̄e corp  
tis capiābz & collis submissa uoce pure & m̄c̄t̄e p̄cipiū sua confiteat̄.  
**I**tem sac̄dotes mulier̄e que sola ē in eccl̄ia nullat̄ audiant̄ confiteat̄  
s̄z in cōsp̄tū honeste sociat̄. **C**onterū facientes ip̄o f̄o s̄m̄am exatōis  
se nonne m̄suros & in sup̄ t̄bz debz in pane & aqua ieiunent̄. **I**  
p̄cipim̄ ut sac̄dotes iudiciū sup̄pelion̄ at̄ cappa stola sup̄posita ad confi  
sēdant̄. **I**tem sub pena exatōis p̄cipim̄ ne aliquis sac̄dos audiat̄ conf̄  
mulier̄ ad qua peccauit̄ nec eccl̄ia confidat̄ a s̄m̄ores at̄ mediat̄ores  
p̄cipiū sui s̄z m̄t̄at̄ eos at̄ eos ad honestos confessiōem. **I**tem p̄cipim̄



x6.

ut sacerdotes mansuete audiant confessionem et de consuetis peccatis singillatim  
et diligenter interrogent et de circumstantiis peccatorum. **¶** De iniuriis autem  
notari non magis sed per communi verba ex quibus confitens si reus et  
peccata possit intelligere quid dicitur et sic intelligens confiteatur. Si autem reus  
non fuerit de illo non teneatur. **¶** Item sacerdos diligenter instruat et moneat  
confitentes ut integritate et distinge mortalia peccata et constantius eorum quae  
peccata agunt et peccata per se facient confiteantur. Et est factus sit locus et  
peccata luxurie et concupiscentiae quae omnia notantur in hoc usu. Quis quid ubi  
ad quo quocumque aut quod quando. Venalia autem peccata sufficiunt sumari et gna  
de confiteatur. **¶** Item papam ut sacerdotes nobis ut illi cui iures nris in  
spiritibus committimus materia peccata et ministerium pnie per eisdem referunt ut  
sunt homicidia / adulteria / incendia / occisio / peccata contra naturam / defloratio in  
genu ad uolentiam / concubitus / simoniacus / compars / mendacium / aliaque  
religionis mulieres / incestus / mactatio / munitio in penes / ut in ecclesiasticis  
personas / foralegia / beneficia / pnia manifesta / fides et uocorum transgressio  
synonima / heresia / et apostasia / et magne blasphemie seriose fecerunt. **¶** In  
dubio autem sacerdotes semper consulunt nos ut iures nris in spiritualibus genere  
aut alios sapientes viros non pendendo ut reuelando confitentem. Et in  
grue quos consilio penitente absoluant aut ad alium mittant. **¶** Item au  
dita confessione sacerdos semper interroget confitentem si uelit abstinere ab omni  
mortalis peccati et hoc ei consulat et modis quibus se cum inducat. Et si confitens  
dixit se nolle ut non posse abstinere non absoluat eum nec a primam nungat  
sed moneat eum ut iuram faciat quodsi boni possit ut deus cor acius illustrat  
et ad primam reducat. Consulat ei sacerdos etiam ut cum diligencia modis uiuere  
et per que possit a peccatis facilius abstinere. **¶** Sacerdotes in nungendo pnie  
discretem habeant ut pnie secundum magnitudinem et qualitate peccati et possibilitate  
confitentis peccatis nungant. **¶** Pro peccatis carnalibus nungant pnie cor  
pales sicut est ieiunium / pernitio / disciplina et similia. **¶** Pro spiritualibus et  
negligentibus nungant orationes elemosae et medicaciones peccatis suis conuenias.  
**¶** In assumptione rei alienae ut in dampno alio illato per furum / rapinam / et  
furtum / fraudem / iniuriam / uexationem / falsam testificacionem / falsam  
monetam et alios modos de quibus sacerdos diligenter inquirat. Et primo et per  
opue nungat restitucionem fieri eis quos peccati modo dampnificauerunt ut le  
seruare si facultatem habuerint si in pnia non possint aliter non absoluat.  
**¶** Item papam sub pena excommunicationis quam in hinc scriptum in sacerdotibus firmum quod  
vno sermo ne confessi cuiusque religionis status ut condicio existant confi  
tentibus sibi nomine restitucionis per pnia nungant ut ecclesie capellanus ut cenobium  
construant ut ecclesie seu religiose persone cuiusque religionis existant lega  
ta faciant sed prius restitucionem ut peccatum et faciunt illis ex quibus extorta  
sunt si inueniantur ut hereticis eisdem. **¶** Aliam ad arbitrium nris ut nris pe  
nitentiarii / Colomen in subsidium fabricae ecclesie nris peccata erigunt. **¶** Item  
sub pena peccati prohibemus sacerdotibus ne missas quas penitentibus muerunt  
aliquae celebrent sed ad alios mittant nec sacerdotes conueniam modo se fac  
ant de missis celebrandis ut mutuo sibi de proximis per celebrandis missis  
transmittant. **¶** Item diligenter in confessione caueat sacerdotes ut si confitentes



peccata aliquorum reuelantur et nomina eorum nuntiantur ad quibus peccauerunt se  
crete teneant sicut peccata penitentium et confitentium. **I**tem sub pena excommunicationis  
omnibus sacerdotibus inhibemus ne a confitentibus nomina eorum cum quibus peccauerunt  
runt inquirant et circumstantias per quas possint nomina eorum sciri et si  
fecerint ab officio confessionis iudicande et sacrorum mysteriorum ipso facto se non habent  
esse suspenses. Et in principio confessionis sacerdos discrete inhibeat confite  
ntibus nec peccata aliorum confiteantur et reuelentur et nomina eorum cum quibus peccata  
uerunt ut deum et expmiant. **I**tem nullus sacerdos ex nostra ordinatione ut etiam ex  
partem confessionis audeat reuelare uerbo ut signo qualiter ut praesertim dicens ego  
scio te talem qualis es et si reuelauerit aliquo modo de hoc conuictus et ab ipso  
omni ministerio degradari. Si tamen indigeat consilio illud ut deum et ab ipso expm  
one proprie caute rephat. **I**tem papam ut omnes sacerdotes proculatim eorum  
frequenter et diligenter subditos suos uicarius serue amoneat ut per se ad amicos  
discretos uenerint omnia peccata sua nuntiare et ad missam semel in anno confite  
antur pro peccata proculatim et inuictam eis penam subdant adimplet susci  
piendo reuenerit ad missam paschalis eucharistie sacramentum nisi de consilio ipsi sacer  
dotis ob aliquam causam rationabilem duxerit abstinerendum. Alioquin uiuentes ab in  
gressu ecclesie arcantur morientes parua careant sepultura. **S**i quis uero  
pro peccata proculatim ad missam semel in anno plene et integre confessus non  
fuit papam et sacerdos in pascha ei sacramentum eucharistie minime amittet.  
**I**tem sacerdotes attendant quoniam proculatim eorum saltem semel in anno ad con  
fessionem non ueniant et nomina eorum ad nos ut officialem nostram seu ordinaria  
da referant ut debite puniantur ne ab ipsis sacerdotibus negligentia relaxamus  
notam. **H**oc autem statutum frequenter in ecclesia papam publicum ne aliquis  
ex ignorantia ecclesie uelamen excusationis assumat. Si quis tamen alieno  
sacerdoti ut alicui religiosi iusti de causa uoluerit confiteatur licentiam primo pos  
tulet et obtineat a prope sacerdotem. Ita tamen quod semel in anno ad missam ut deum  
et plene et integre confiteatur. Sacerdos autem cautus et discretus sit ut more  
peccata modica superinsimulat oleum et bini bulibus sauciat diligenter inquirens  
peccatorum circumstantias et peccata ex quibus prudenter intelligat quale debeat peccatorum  
prohibere consilium ad sanandum egrotum. **I**tem de ordinibus et qui ad or  
**S**tatutum ut omnia etia ad aliquem **S**ines admitti debeant.  
sacrum ordinem ordinandi ierini diligenter an ordines ut ordinis sus  
cepserim integritatis peccata sua confiteantur ut mundi mente et corde gratiam  
recipiant ampliorum. **I**tem papam sub pena excommunicationis et suspensionis ne a  
quis ad sacrum ordinem proficiendum ut hactenus aliquoties usum est epla ut etiam  
lito et ordine suo reprobis recedat audeat prosequi officium missae totum sit explem.  
**I**tem omnes illi qui ordinem sacrum aliquem ut non sacrum ab alieno episcopo recepe  
runt nostra super hoc specialis licentia non obtenta executionem ordinis sibi nouit me  
tam. **I**tem denunciamus omnibus qui quidem uoluerit privilegium alicuius ordinis etiam  
atque nos ipsos non defendimus peccata privilegii etiam ut ordinis nisi ipse quo pass  
fuit iniuria tonsura ut licentiam deculmet etiam. **I**tem papam ne a  
quibus decanatus propriamque peccata ab alieno quibuscumque episcopo ex hoc etiam  
ordinatus puniat in suo decanatu aliquoties celebrare nisi per litteras nostras ostende  
re possint a nobis super hoc licentiam ut dispensationem habuisse. **I**tem preceptum  
sub pena excommunicationis et discrete inhibemus ne aliquis furture ad aliquem



267

ordinem accedi uideat. **¶** Et plures ordines bna die recipiat aliquis /  
qui contra fecit / sciat se excoicm suscepti ordines no h're 2 n'regulari  
efficit si ministravit in ordine suscepto. **¶** Item papam ne aliquis p sal  
ad se faciat p'moneri. **¶ De m'rimonijs 2 eius amencioe.**

**P**rohibeant frequen' sacerdotes omibz subditis suis sub pena excoic' /  
ne fidem sibi mutuo dent clandestine 2 in occulto sup m'rimonijs  
concedendo ut etiam clam concedant m'rimonijs s' publice corp p'bro  
2 corp pluribz hoc faciant 2 si aliqui fidem dedit de concedendo ut coney  
erint ipse quos excoimus denuncie' excoia. **¶** Item excoimus omes 2 sin  
gulos qui clandestine nuptias m'fecerint u' infra mensem nob ut offic  
mo ut ordinaris loca hoc reuelant. **¶** Et sciant omes q' aliqui h'mod clam  
destinas nuptias celebrant ut talibz nuptias m'fecerint nec ut officialis  
no seu archidiacono loca scire possint e' seuerissime punient. **¶** Item  
papam q' omes sacerdotes singulis diebz ducas excoit omes illos ut illas  
ut qui ut que cont' m'rimonijs conctat ut etia sup m'rimonijs concedendo  
falsu' testimoniu' ferunt. **¶** Item papam distrate offic' mo ut ordinaris lo  
cop qui p' q'p' fuit m'rimonijs q' si tales inuenit qui ut que ut d'm e' falsu'  
testimoniu' tulit cont' m'rimonijs iam contractu' ut etia concedendo eos  
ut eas liget a ego manibz 2 carta in collo supra scalam in loco pubeo  
poni faciat ut p' hoc corp falsitas omibz innotescat. **¶** Et uolunt q' scali  
p'maneat ab hora p'me usq' ad horam desupz 2 si n'te fuit in h'mod cau  
uolunt m'locu' brachii sculac' quod si inuocatu' fuit sub pena excoic' /  
papam exhiberi. **¶** Item excoimus omes 2 singulos illos ut illas qui fidem  
dederint ut acceperint aliquid pro impediment' m'rimonijs no reuelanda  
ut qui p'ce p'ce q'nd ut fauore impedimtu' m'rimonijs celauerint 2 ista ex  
coic' a sacerdotibz in eccl'ia recitent' seuerissime. **¶** Item papam excoi sic  
q' illos ut illas q' cont' m'rimonijs iam conctat ut 2 concedendo p'rale  
gia m'cantaco'es 2 maleficia faciunt ut fici' p'curant. **¶** Item papam  
ad aliquid m'rimonijs fuit celebrandu' t'bus diebz festiuis in eccl'ia post  
e'lagelium a sacerdote in cui' p'roctia concedendu' est m'rimonijs publica p'  
sanctur' q' tales uolunt concthe' m'rimonijs si aliquis sic q' facit legitimu'  
impedimtu' in eccl'ia. **¶** Illud p'ponat anteq' m'rimonijs concthe' 2 sub pena ex  
coic' subdit' suis p'cipiant sacerdotes 2 ipi sacerdotes simili' de h'mod impe  
m'quirant. **¶** Si aut' appuerit p'labilis coiectura cont' m'rimonijs concedendu'  
contractu' m'edicat' exp'sse donec nos ut officialis mo seu ordinaris loca quid  
sup hoc fici' debeat consulari. **¶** Item de sepulchris 2 emm'ic'ioe.

**S**ciatu' ut nullus excoic' 2 pub'c' m'ic'at' in emm'ic'ioe no sepeliat  
2 si for' fuit emm'ic'ioe illud donec ex emmulet' mortuus maneat  
in eccl'ia. **¶** Item prohibemus sub pena excoic' late sine ne aliquis in  
emm'ic'ioe m'ic'ioe sepeliat 2 ne aliquis m'ic'ioe. **¶** Iam aut' quicunq' tali sepulchre  
m'fecerint excoic'ioe p'nam qua' sup hoc ferim' q' in h'mod p'p' m'ic'ioe ipso  
fco 2 excoia pub'c' n'ic'ioe. **¶** Etia' uo qui m'fecerint p'nam suspensionis ab  
officio quid in eos ferim' ipso fco nouerint se m'ic'ioe. **¶** Item emm'ic'ioe  
citato 2 emm'ic'ioe m'ic'ioe 2 in cont' m'ic'ioe papam ab omibz ob fual.  
**¶** Venas uo cont' uolato'es ipaz' emm'ic'ioe m'ic'ioe 2 suam ma  
dantes quas felix reuocatoe p'decessor n'r Engelb'us d'epus in suis co



statuibus ordinantur. **I**tem crinicia clausa ut inimica teneantur ne a portis  
ut aliis aialibus ossa mortuorum comedant. Et volumus quod in specialibus locis ossa  
mortuorum fideliter reponantur. **I**tem ecclesias ut crinicia a laicis quibuslibet  
condicio ut status finit ad lesionem aliorum munitur ut in castellanis sub pe-  
cunatione late sine firmis prohibemus ut a confessoribus per locos ordinarios  
excitati munitur. **De punitatione finens.** **I**tem statumus quod sub pe-  
cunatione papam observari ut quocumque quis in loco religioso sepulchrum  
elegit corpus primo punitur proculi ecclesie et missa et tunc deinde celebra-  
ta missa deferatur in locum quo elegit sepulchrum. **I**tem **ecclesias**

**P**recipimus distate sub excitatione pena qua ferimus **no alienando**  
in hinc sepas in hinc mandata transgressores. **De punita decam uel**  
pbn comenualium ut proclialium ecclesiarum aliqua de bonis ecclesiarum alie-  
nent nra sup hoc spali licentia et capli nri non obtenta. Et si alie con-  
tractu ut factum fuit contractu de nri nri no valere. **I**tem sub eadem pe-  
papam ut pde pdone si stauerint aliqua ab eccia alienata illicitate ea  
fideliter et diligenter repant. Et si forte ppe pponat potentia in quas  
alienatio hinc fca e' repete no ualeant. volumus hoc nobis ut officio nro  
munitur ut sup hoc competere remediud pbeat. **I**tem excamius in hinc  
sepas omis illos qui occupant et decemunt sine nro et eccie nre consensu et uo-  
luntate ut celantur feodi redditus ut iura que ad nos et ad ecciam no-  
stram solamen pntinent nisi infra mensem p publicacionem hinc mandati  
a pda nobis resignent et reuelent. **I**tem excamius omis aduocatos co-  
clericali et alios quocumque noie constent qui excitatione ut seruicia munita eccie  
ut eccias p pome imponit. **I**tem excamius in hinc sepas omnes illos  
cuiuscumque sint dignitates status ut condicio qui eccie nre maioris ut aliorum  
ecciarum nre dioc' hinc consim capitalem ipis eccie soluentes. Preterea ad  
uocacione ut alia coloris excitatione ut captoibz oppunt ut molestant iur-  
bona mobilia ut mobilia p mortem ipoz inuadunt ut accipiunt uoluntate.

**De malefactoribus confugientibus ad ecciam.** Quia nonnulla ho-  
micidia uiculatoris munitur et alia maleficia peccantur que non ppe-  
rent nisi pperant ab eccie ad quos confugunt se tueri et impunitatem  
eorum excessum obtine. Statumus quod confugientes hinc ad ecciam ut emun-  
tates ab inde sine spali nra licentia ut gentis uices nras nullatenus ex-  
hant sed stricte custodiantur ibidem nec inde effugiant donec sem nobis l-  
uices nras genti munitur ipis quod confugientibus nobis pntat. Et eo quod pe-  
ccata sunt auctoritate nra excommunicato ad ueniam ut ad penam dea ipoz  
pnt qualitate fieri exigit pcedat. **Alia autem et singula omnia que a nre ut**  
**a pdecessoribus nris de consuetudinibus libitibus ecciarum et emunitatione et de uo-**  
**luntate eorum statuata synodali uanitione monamur et papam in uoluntate**  
**aut publicat.** **I**tem **de usurario manifestis**

**S**unt usurarii manifesti quos nos excamius singulis diebus dicitur et  
excitati per proclialium ecclesiarum sacerdotes publice munitur. Nec ad co-  
munionem aliam admittantur nec oblationes eorum ut elemosinas quoscumque  
recipiant nec christianam sepulchrum si in hoc peccato decesserint recipiant.







audat se cūffere **Contra** facientes p ar diacones locoz 2 alios put ad eos  
penet volum? p censuram ecclasticam ab ipis vicariis si nate fuit amou

**P**recipim? distite sub pena excois **De excois mandatorum**  
late sine in hno spno q decam. **mo? 2 cur? me? Solomien**  
apiam? 2 factores prochnalū eccliaz ut vicez eoz genitoe 2 omē  
alij cuiusq? sint conditioe at status mandata auf me 2 ar diacones  
nozoz put eis subsint fidelit? virilē exequant. Et si timent xp ma  
la aliquod p adu?ariū at secularem iusticiā ut quecuq? aliu debeat inf  
ri p?itaco? mandatorū caute ipm expediant 2 p modū mandata aucte  
me adimplere paueat. **Item** papim? sub pena excois late sine in  
hno spno omibz 2 singlis sacerdotibz prochnalibz ut eoz vicez genitibz q  
singulis diebz omē ardens candelis 2 campanis pulsatis pube at  
sollemnit? excent omē illos qui perturbant mram iusticiam 2 auf me  
Solomien 2 iusticiam ar diaconoz nozoz. Et qui impediūt qm? nos iusticiā  
mā beatam libere 2 quiete. Et exponant pbū singli in suis ecclis pro  
chianis suis in quibz 2 qualibz intelligat iusticiā hmod? perturbā videt? me  
dicendo phibendo inhiberi faciendo at statuendo ne aliqui in auf mra am  
sua psequant. **Item** arrestando capiendo at capi faciendo p iusticiā se  
cularem latentes mandatorū auf me at illos qui in auf mra adu?arios  
cōmittit in vis seculare at verbandū at verbari faciendo at committendo vel  
lras auf me rapiendo at latendo at etiam alia faciendo p que pcessus  
negocij ualeat retardari. **Contra** facien quos in hno spno excoimus 2  
excois p p?os locoz ubi pmissa p?uata dmo? fuit. **Excois** notatim 2 pu  
in eoz ecclis m?ant. Et si ad excois in ipa excoisone p septem dies manserit  
ipm locū 2 eccliam quem 2 quā in hno spno ecclasticā mēdes supponit  
ipe locū 2 eccliam denūciat ab eisdem locoz p?is mēdes subiat. **Item** sub  
pena excois late sine papim? ut eccliaz redies at eoz vicez genitoe  
sigilla p?a hūces 2 paueat infra mensem unū ab hac die numerandi  
2 q nichil recipiat nec exigant a litigantibz mandatorū auf me locoz  
p excois mandatorū hmod? facienda. **Item de testamentis**

**Q**uia excois testes nōm? quā diligenti nōm? maliciose  
in bonis defunctoz usant ad hoc 2 similia debeant diligentiā qd e  
mudari seu emendari. **Precipim?** ut cor? duabz in singulis ar diaconatibz  
a nob? deputandis ei excois testes singlōz ar diaconatū i nio 2 baloe  
defuncti bonoz de excois ab epis reddant debitam rōnem. Et concedi  
ipis qui a nobis sup hoc erūt deputati p?uam locandū cor? se excois p?os  
2 eoz cōmittat si denire noluerint p censurā ecclasticā puniendi 2 exige  
at ab eis debitam rōnem 2 computatōem. **Quid** aut fraudis 2 negligentiē  
p?epint ad nos referre paueat. **Inapim? tituli 2 stacua ecclie**  
**colomen a bone memorie domno elicholō archieps colomen**

**De** hno qui sūt admittendi quanta ecclie. **Item** q dmsquis psonalis resp  
deat 2 p?oueat. **Item** ne burgi 2 distansioes ad regimē admittant. **Item**  
ut nullus p?es dignitates obteat. **Item** de testamēt eccliaz 2 laicoz.  
**Item** de manifestis hūaribz. **Item** de questionariis 2 goliardis sūalibz.  
**Item** ne mēdes ecclie apiant nisi de consensu epd. **Item** de campanaribz.